

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішення п'ятнадцятої сесії
районної ради сьомого скликання
15 березня 2018 року №13-15/VII

**Комплексна районна програма
підтримки сім'ї, гендерної рівності та протидії торгівлі
людьми на період до 2020 року**

**смт Варва
2018 рік**

Зміст Комплексної програми

	стор.
1. Паспорт Комплексної програми.....	3
2. Загальні положення.....	4
3. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована Комплексна програма, обґрунтування необхідності їх розв'язання.....	4
4. Мета Комплексної програми.....	6
5. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування; строки виконання Комплексної програми.....	7
6. Завдання та заходи Комплексної програми.....	8
7. Очікувані результати Комплексної програми.....	9
8. Фінансове забезпечення Комплексної програми.....	10
9. Механізм реалізації Комплексної програми та контроль за ходом її виконанням	10
10. Додаток 1. Орієнтовані обсяги та джерела фінансування Комплексної програми	11
11. Додаток 2. Завдання та заходи з виконання Комплексної програми.....	12

1. Паспорт Комплексної програми

1.	Ініціатор розроблення програми	Варвинська районна державна адміністрація
2.	Розробник програми	Варвинська районна державна адміністрація
3.	Співрозробники програми	Управління соціального захисту населення районної державної адміністрації; відділ освіти районної державної адміністрації; служба у справах дітей районної державної адміністрації; районний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; Варвинський районний центр зайнятості; виконавчі комітети селищної, сільських рад
4.	Відповідальний виконавець програми	Головний спеціаліст у справах сім'ї, молоді та спорту районної державної адміністрації
5.	Учасники програми	Головний спеціаліст у справах сім'ї, молоді та спорту; управління соціального захисту населення районної державної адміністрації; відділи районної державної адміністрації: освіти, організаційної, юридичної роботи, інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю, культури і туризму, надання адміністративних послуг та державної реєстрації; служба у справах дітей районної державної адміністрації; районний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; КЛПЗ «Варвинська ЦРЛ»; КЗОЗ «Центр надання первинної медико-санітарної допомоги у Варвинському районі»; Варвинський районний центр зайнятості; Варвинське відділення поліції Прилуцького відділу поліції ГУНП в Чернігівській області; Варвинський районний сектор Управління Державної міграційної служби України в Чернігівській області; Варвинський районний військовий комісаріат; відділ «Варвинське бюро правової допомоги» Ніжинського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги; виконкоми сільських, селищної рад
6.	Термін реалізації програми	2018-2020 роки

7.	Перелік місцевих бюджетів, які беруть участь у виконанні програми	Районний бюджет
8.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми, всього	144,0 тис. грн

2. Загальні положення

Комплексна районна програма підтримки сім'ї, гендерної рівності та протидії торгівлі людьми на період до 2020 року (далі – Комплексна програма) розроблена відповідно до Конституції України, Сімейного кодексу України, законів України «Про охорону дитинства», «Про попередження насильства в сім'ї», «Про протидію торгівлі людьми», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», Плану заходів з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.11.2015 № 1393-р, Державної соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2020 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 111, Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2020 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 №113-р.

Актуальність розроблення та прийняття Комплексної програми зумовлено необхідністю впровадження державної політики щодо забезпечення сприятливих умов для всебічного розвитку сім'ї, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, попередження домашнього насильства та торгівлі людьми.

3. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована Комплексна програма, обґрунтування необхідності їх розв'язання

Реалізація державної сімейної політики сьогодні залишається актуальною і проблематичною, адже сім'я є одним із найважливіших інститутів суспільства, посередником між особистістю та суспільством, через якого з покоління в покоління передаються головні цінності, у першу чергу моральні.

У сучасних умовах в сфері сімейно-шлюбних відносин, на жаль, відмічається низка тенденцій, які призводять до глибинних змін й протиріч між традиційними цінностями та сучасними орієнтирами в структурі сімейних взаємин, у сфері репродуктивних настанов, в оцінці ролі й цінності сім'ї як соціального інституту для людини, суспільства, держави.

Зокрема, вони проявляються у зменшенні цінності шлюбу, сім'ї, народження дітей, втраті традицій багатодітності порівняно з цінностями матеріального благополуччя й статку; нерозумінні деякою частиною молоді своїх взаємних прав та обов'язків у сімейному житті, значному зростанні

кількості розлучень; збільшенні неповних сімей, у яких діти виховуються одним з батьків.

В районі проживає 118 багатодітних сімей, в яких виховується 405 дітей. Кількість сімей з кожним роком збільшується. Значна частина цих сімей є уразливою і потребує державної підтримки. Основною проблемою багатодітних сімей є низький рівень життя, який не забезпечує нормальних умов для розвитку покоління, що підрастає. Здійснення економічних заходів підтримки багатодітності, поширення у громадській свідомості розуміння важливості й цінності багатодітної сім'ї є одним з важливих завдань впровадження сімейної політики в районі.

Станом на 01.01.2018 в районі налічується 15 багатодітних сімей, в яких виховується 5 і більше дітей.

Зазнає серйозної трансформації виховний потенціал родини. У суспільстві спостерігається поширення проявів жорстокості та насильства, що негативно позначається на процесі виховання підростаючого покоління. Слід зазначити, що в умовах збройного конфлікту в країні, який сам по собі є насильством, гостро актуалізувалася і проблема домашнього насильства, від якого переважно страждають жінки, діти. Через стрес, викликаний війною, тривогу та психологічний стан демобілізованих учасників бойових дій збільшується кількість сімей, в яких скоюється насильство.

Протягом 2016 – 2017 років зареєстровано 48 звернень з приводу насильства в сім'ї. З них – 100 % звернень від жінок.

Така ситуація спонукає до здійснення більш дієвих заходів, спрямованих на запобігання проявів домашнього насильства та надання допомоги постраждалим особам.

Низький рівень доходів громадян, події на сході України – головні чинники, які впливають на ситуацію торгівлі людьми, підвищують ризики потрапляння громадян у ситуацію торгівлі людьми.

Профілактика виступає первинним та найбільш ефективним напрямом роботи для протидії негативним суспільним процесам та явищам. Протягом 2016-2017 років ефективно та системно в районі здійснювалися заходи, спрямовані на підвищення рівня інформованості населення про факти торгівлі людьми. Зокрема, на сайті райдержадміністрації розміщено банери з соціальною рекламою, спрямованою на протидію торгівлі людьми.

Важливою складовою у сфері протидії торгівлі людьми є підвищення професійного рівня фахівців, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми. Більшість таких заходів становили тренінги, засідання «за круглим столом», спрямовані на розвиток практичних навичок щодо виявлення та ідентифікації постраждалих осіб всіма суб'єктами взаємодії, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми.

Важливим залишається питання щодо приділення особливої уваги ідентифікації осіб, які постраждали від торгівлі людьми, серед внутрішньо переміщених осіб та демобілізованих військовослужбовців як категорій, особливо вразливих до торгівлі людьми, надання своєчасної допомоги особам, що постраждали від торгівлі людьми.

Виконання завдань і заходів Комплексної програми, спрямованих на протидію торгівлі людьми в районі, сприятиме виконанню міжнародних зобов'язань України у сфері протидії торгівлі людьми; подальшій мобілізації та координації зусиль усіх суб'єктів взаємодії, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми, зокрема у зв'язку з децентралізацією влади, а також забезпечення захисту прав осіб, які постраждали від торгівлі людьми та надання їм відповідних послуг.

Рівноправна участь жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності суспільства є одна із важливих умов стабільного розвитку держави на засадах демократії, позитивних змін у суспільстві та його благополуччя, а також є запорукою європейської інтеграції країни.

Суспільні гендерні стереотипи створюють перешкоди та обмеження для вільного вибору способу життя, у тому числі професійної та суспільної реалізації, сімейного життя, як для жінок, так і для чоловіків. Залишається слабким механізм захисту та надання допомоги постраждалим від дискримінації за ознакою статі, особливо груп із підвищеним ризиком вразливості до множинної дискримінації.

Для просування на шляху досягнення гендерної рівності в районі необхідним є застосування системного підходу, який передбачає зміну гендерних відносин, розширення можливостей жінок, зменшення впливу негативних традиційних гендерних стереотипів, контроль, координацію та оцінювання прогресу досягнення гендерної рівності.

З огляду на вищевказане, актуальність розроблення і прийняття цієї Комплексної програми зумовлена необхідністю реалізації сучасної державної політики у сфері створення сприятливих умов для всебічного розвитку сім'ї та кожного з її членів; формування у молоді пріоритетності сімейних цінностей, відповідального та усвідомленого батьківства, що призведе до зменшення кількості сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах; уникнення фактів домашнього насильства; забезпечення координації діяльності державних органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадських організацій у сфері протидії торгівлі людьми; підвищення рівня поінформованості суспільства щодо убезпечення від потрапляння в ситуації торгівлі людьми та отримання допомоги при потрапленні в такі ситуації.

4. Мета Комплексної програми

Метою Комплексної програми є здійснення на районному рівні комплексних заходів щодо створення правових і соціальних умов для належного розвитку сім'ї, у тому числі удосконалення роботи щодо попередження домашнього насильства, впровадження гендерних підходів в усі сфери життєдіяльності суспільства та вжиття заходів з протидії торгівлі людьми.

Головна мета конкретизується за блоками:

- Сім'я: створення умов для зміцнення інституту сім'ї та виконання нею своїх соціально-демографічних функцій;

- Протидія торгівлі людьми: впровадження ефективного механізму взаємодії у сфері протидії торгівлі людьми та захист прав осіб, що постраждали від торгівлі людьми, надання їм допомоги;
- Гендерна рівність: утвердження рівних прав жінок і чоловіків та рівних можливостей для їх реалізації як основного права людини.

5. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування; строки виконання Комплексної програми

У сфері підтримки та розвитку сім'ї. Запобігання домашньому насильству розв'язання проблеми передбачає:

здійснення заходів, спрямованих на підвищення престижу сім'ї, популяризації сімейних цінностей та родинних традицій;

зміцнення шлюбу, зниження рівня розлучуваності;

проведення рекламних кампаній з питань розвитку та підтримки сім'ї, спрямованих на збереження орієнтацій населення на сімейний спосіб життя, виготовлення та поширення соціальної реклами;

здійснення підготовки молоді до подружнього життя, народження та виховання дітей;

формування свідомого та відповідального ставлення молоді до батьківства та материнства;

підвищення престижу багатодітних сімей, поліпшення умов для повноцінного їх функціонування, виховання та всебічного розвитку дітей;

забезпечення ефективної міжвідомчої взаємодії усіх суб'єктів, які реалізують заходи щодо запобігання та протидії домашньому насильству;

формування активної громадянської позиції населення щодо реагування на випадки гендерно зумовленого насильства, підвищення рівня обізнаності населення про проблему домашнього насильства шляхом проведення широкомасштабної інформаційно-просвітницької та роз'яснювальної роботи;

підвищення рівня освіченості фахівців з питань запобігання та протидії всім формам насильства щодо жінок, дітей, надання допомоги постраждалим від домашнього насильства;

попередження сімейного неблагополуччя та створення дієвої системи надання допомоги потерпілим від насильства в сім'ї (впровадження програм для осіб, які постраждали від насильства в сім'ї, забезпечення діяльності телефонних «гарячих ліній», створення притулків для постраждалих від домашнього насильства).

У сфері протидії торгівлі людьми проблему торгівлі людьми та захисту осіб, постраждалих від неї, передбачається розв'язати шляхом:

посилення координації роботи з виявлення та ідентифікації осіб, які постраждали від торгівлі людьми;

забезпечення розгляду питань протидії торгівлі людьми на засіданнях міжвідомчих рад з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми;

проведення профілактичної роботи, спрямованої на попередження протидії торгівлі людьми, особливо серед внутрішньо переміщених осіб;

подальшого проведення інформаційно-освітніх заходів щодо інформування населення про запобігання ризикам потрапляння у ситуації торгівлі людьми та про можливості отримання комплексної допомоги від суб'єктів взаємодії, які проводять заходи у сфері протидії торгівлі людьми;

здійснення заходів щодо встановлення статусу особам, які постраждали від торгівлі людьми;

урахування нових викликів торгівлі людьми, що виникли внаслідок збройного конфлікту на сході України.

У сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків проблему фактичної нерівності між жінками і чоловіками передбачається розв'язати комплексно шляхом:

формування гендерної культури та подолання стереотипних уявлень про роль жінки і чоловіка;

проведення інформаційних кампаній з метою підвищення рівня поінформованості населення з питань рівного розподілу сімейних обов'язків та відповідальності між жінками і чоловіками щодо виховання дітей.

проведення інформаційно-просвітницької роботи (конференцій, засідань за «круглим столом», прес-брифінгів, навчальних семінарів та інших заходів) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

здійснення заходів, спрямованих на розвиток у жінок лідерських навичок для участі у прийнятті управлінських рішень та навичок провадження підприємницької діяльності, особливо у жінок із сільської місцевості та жінок з особливими потребами; розширення участі жінок у розбудові та встановленні миру, формуванні культури миру;

підвищення рівня освіченості фахівців з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

Прогнозні обсяги та джерела фінансування Комплексної програми наведено у додатку 1.

Виконання Комплексної програми передбачається здійснити протягом 2018–2020 років.

6. Завдання та заходи Комплексної програми

Основне завдання – реалізація системи комплексних програмних заходів з питань підтримки та розвитку сім'ї, запобігання домашньому насильству, протидії торгівлі людьми, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, спрямованих на досягнення головної мети Програми.

Завдання і заходи з виконання Комплексної програми наведені у додатку 2.

7. Очікувані результати Комплексної програми

Виконання Комплексної програми дасть змогу:

у сфері підтримки та розвитку сім'ї, запобігання домашньому насильству:

підвищити рівень престижу сім'ї, популяризації сімейних цінностей та родинних традицій у суспільстві, сформуванню позитивне ставлення до багатодітності;

збільшити кількість укладених шлюбів в порівнянні з кількістю розлучень;

забезпечити права багатодітних сімей та дітей з багатодітних сімей на користування пільгами, наданими діючим законодавством (стовідсоткове забезпечення багатодітних сімей посвідченнями батьків та дитини з багатодітної сім'ї);

підвищити рівень обізнаності населення району у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, забезпечити руйнацію негативних стереотипів та формування нетерпимого ставлення до ненасильницької моделі сімейних відносин, що призведе до зменшення фактів насильства, вчинене членами однієї сім'ї, жорстокого поводження з дітьми;

забезпечення ефективної взаємодії усіх суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;

створення дієвих механізмів допомоги та захисту осіб, які постраждали від домашнього насильства;

посилення відповідальності осіб, які вчиняють домашнє насильство, набуття ними навиків безконфліктного спілкування та відповідальності за свої вчинки і життя членів сім'ї;

у сфері протидії торгівлі людьми:

підвищити ефективність взаємодії органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, громадських організацій, інших юридичних осіб, які виконують різні функції у сфері протидії торгівлі людьми;

підвищити рівень поінформованості населення району щодо шляхів уникнення ризиків потрапляння в ситуації торгівлі людьми та можливостей отримання допомоги з метою формування у громадян навичок безпечної поведінки;

зменшити прояви упередженого ставлення до осіб, які постраждали від торгівлі людьми, підвищити рівень довіри до органів виконавчої влади, які проводять заходи у сфері протидії торгівлі людьми;

запровадити дієвий механізм щодо виявлення та ідентифікації осіб, які постраждали від торгівлі людьми, на районному рівні;

забезпечити належний захист та надання комплексної допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми, з урахуванням потреб окремих груп таких осіб;

здійснити заходи щодо мінімізації рівня торгівлі людьми.

у сфері утвердження гендерної рівності:

збільшення рівня представництва жінок в органах місцевого самоврядування району різних рівнів при проведенні місцевих виборів;

створення умов для своєчасного виявлення фактів дискримінації за ознакою статі та забезпечення надання ефективної допомоги постраждалим від дискримінації на всіх рівнях.

залучення громадськості до вирішення проблем впровадження державної гендерної політики в районі, запобігання дискримінації за ознакою статі.

8. Фінансове забезпечення Комплексної програми

Фінансування заходів Комплексної програми здійснюється за рахунок коштів, передбачених в районному бюджеті, а також інших не заборонених законодавством джерел.

Обсяг фінансування Комплексної програми уточнюється щороку під час складання проекту бюджету на відповідний рік з урахуванням його реальних можливостей.

Орієнтовані обсяги фінансування наведені у додатку 1 до Комплексної програми.

9. Механізм реалізації Комплексної програми та контроль за ходом її виконання

Забезпечення виконання завдань Комплексної програми передбачається шляхом виконання заходів, підвищення ефективності взаємодії органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та громадських організацій з питань підтримки та розвитку сім'ї, запобігання домашньому насильству, протидії торгівлі людьми, забезпечення гендерної рівності.

Загальний контроль за ходом реалізації Комплексної програми здійснює районна державна адміністрація.

Про хід реалізації Комплексної програми районна державна адміністрація щорічно подає звіти Департаменту сім'ї, молоді та спорту обласної державної адміністрації.

Виконавці, задіяні у Комплексній програмі, інформують про виконання заходів районну державну адміністрацію щопівроку до 10 липня та 10 січня. На підставі отриманих даних здійснюється аналіз ефективності виконання Комплексної програми та використання бюджетних коштів.

Районна державна адміністрація щорічно, протягом I кварталу року, наступного за звітним, звітує перед районною радою про хід реалізації Програми.

**Головний спеціаліст у справах сім'ї,
молоді та спорту районної державної
адміністрації**

Ю.С. Скрипка